

MITA BÜLTEN - III

Nisan 2024 ✦

MITA MAKE INFORMATION TRUE AGAIN

Demokratik Değerleri Güçlendirmek: Türk-Amerikan İlişkilerinde Enformasyon Doğrulama

YANLIŞ BİLGİ NEDİR?

Yanlış bilgi, salgın gibi yayılması sebebiyle infodemi olarak adlandırılmaktadır. Yanlış bilgileri ortaya çıkaran kaynak, uygun bağlam ve ortamlarda bu bilgileri paylaşarak yanlış bilgilere duyarlı insanların etkilenmesini sağlamaktadır. Yanlış bilgi kasıtsız veya kasıtlı bir şekilde yayılsa da ortam, yanlış bilgiye duyarlı kişiler ve kaynak infodeminin yayılması için gerekli bileşenleri oluşturmaktadır.

"Yanlış bilgi" ifadesi, "yalan haber" kavramına kıyasla ve "yanılma" temelinden gelmenin verdiği güçle, ardındaki niyet konusunda nispeten nötr bir tanımdır. Öte yandan bilginin bir formu olarak haber kavramı da sınırlandırıcıdır. Sahte içeriklerin birçoğunun haber formunda olmaktan öte, ekran görüntüsü, caps ya da WhatsApp mesajı formatına girebildiğine şahit olmaktayız.

Yanlış Bilginin En Yaygın 7 Türü

- 1) Manipülasyon
- 2) Çarpıtma
- 3) Hatalı ilişkilendirme
- 4) Uydurma
- 5) Taklit
- 6) Bağlamdan Koparma
- 7) Parodi

Bülten İçeriği

Giriş

Yanlış Bilginin En
Yaygın 7 Türü

Proje Faaliyeti: 4.
Öğrenci Çalıştayı

Yanlış Bilginin En Yaygın 7 Türü

1) Manipülasyon:

Gerçek bir görüntü ya da bilginin kandırma amacı güdülerek manipüle edilmesi; Seçme, ekleme ve çıkarma vasıtasıyla bilgilerin değiştirilmesidir. Genellikle şoplanmış ve/veya fotoşoplanmış görseller kullanılır.

2) Çarpıtma:

Bir kişi veya olaya dair anlatı kurgulamak amacıyla bilginin çarpıtılmış; gerçek anlamından uzaklaştırılarak yanlışla sürüklenmiş, yönlendirilmiş kullanımıdır.

3) Hatalı İlişkilendirme

Bir olayı gösterdiği ya da anlattığı iddiasıyla bağdaştırılan video kaydı, görüntü, alıntı ya da haber başlığının başka bir olaya ait olmasıdır. Çoğunlukla hatalı görseller kullanılarak yapılır.

4) Uydurma

Üretilen yeni içeriğin baştan sona yanlış olması, kandırma ve hasar verme amacıyla üretilmesidir. 2016 yılı ABD başkanlık seçimlerinde en fazla karşılaşılan yanlış bilgi türü olmasıyla birlikte Türkiye'de en az rastlanılan türdür.

5) Taklit

Bir kişi veya kurumun taklidini yaparak, sunulan bilgiye gerçeklik süsünün verilmesi veya karşı propagandası yapılacak kişinin ya da kurumun yerine geçilmesidir. Amaç bu vesileyle güvenilirliğin artırılmasıdır.

6) Bağlamdan Koparma

Aralarında tespit edilmesi en zor bilgi türüdür. Doğru ve gerçek bir bilginin, içinde bulunduğu durumlar, olaylar veya ilişkiler örgüsünden uzaklaştırılarak farklı bir bağlam içinde sunulmasıdır.

7) Parodi

Genellikle haber formatına benzer şekilde, eğlence ve alaya alma amacıyla yazılan yazılardır. Ülkemizde başta "Zaytung" platformu olmak üzere bu tarz platformlar oldukça yaygındır.

Bahsedilen kavramlar ve daha fazlası hakkında detaylı bilgilere ulaşmak için:

<https://teyit.org/ekipten/sozluk-yanlis-bilginin-en-yaygin-7-turu>

https://www.globacademy.org/wp-content/uploads/2023/03/Information_Disorder_Digital_AW-1.pdf

4.Öğrenci Çalıştayı:

“Demokratik Değerleri Güçlendirmek; Türk-Amerikan İlişkilerinde Enformasyon Doğrulama”

Çukurova Üniversitesi, Adana, 25-27 Nisan 2024

Çalıştayın öğleden sonraki kısmında ise “Küresel Dönüşümün Odağında Türkiye'nin Transatlantik İlişkileri” başlıklı konferans, Prof. Dr. Harun Arıkan'ın (Çukurova Üniversitesi) kolaylaştırıcısı, Prof. Dr. Mustafa Aydın, (Kadir Has Üniversitesi), Prof. Dr. Serhat Güvenç, (Kadir Has Üniversitesi), Barçın Yinanç, (Gazeteci) ve Dr. Öğretim Üyesi Kaan Ataç'ın ise (Mersin Üniversitesi) konuşmacı olarak katılımları ile düzenlenmiştir. Yaklaşık iki saat süren konferans boyunca gençlere Türk-Amerikan ilişkileri özelinde tarihsel ve güncel bilgiler verilmiştir. İnteraktif bir şekilde gerçekleştirilen soru cevap kısmının ardından çalıştayın ikinci günü tamamlanmıştır.

Çalıştayın üçüncü ve son gününde ise gençlere, dezenformasyonla mücadele konusunu destekleyici online oyunlar oynatılmıştır. Devamında ise aktivite uzmanlarımız, başta Rusya-Ukrayna Savaşı olmak üzere son dönemde sosyal medya platformlarında sıklıkla karşılaşılan dezenformasyon örneklerinden bahsederek, gençlerin farklı platformlardan bu haberlerin doğruluk kontrolü yapabilmesine imkân sağlayan grup çalışması ve uygulamalar yaptırmıştır. Üç gün boyunca devam eden çalıştay, sertifika töreni ile son bulmuştur.

Çalıştayda yer alan değerli hocalarımıza ve tüm katılımcılara desteklerinden ve katkılarından ötürü çok teşekkür ederiz.

Uluslararası İlişkiler Konseyi Derneği, ABD Büyükelçiliği ve Global Academy destekleriyle “Make Information True Again” (MITA) projesi kapsamında 25-27 Nisan 2024 tarihleri arasında Çukurova Üniversitesi'nde “Demokratik Değerleri Güçlendirmek; Türk-Amerikan İlişkilerinde Enformasyon Doğrulama” konulu dördüncü öğrenci çalıştayı gerçekleştirilmiştir. Çalıştaya, Çukurova Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler ve Siyaset Bilimi bölümlerinde lisans ve yüksek lisans düzeyinde eğitim gören 21 öğrenci katılım sağlamıştır.

Çalıştayın ilk gününde gençlere, çalıştay kapsamında yapılması planlanan faaliyetlerden bahsedilmiştir. Devamında ise aktive uzmanları tarafından “Hakikat Sonrası Çağ: Gerçekler ve Yarı-Gerçekler”, “İnfodemi ve Bilgi Düzensizlikleri Türleri” ve “Doğruluk Kontrolü: Metodolojisi ve Uygulamaları” ile ilgili eğitim verilmiştir. Çalıştayın ikinci gününde ise alanında uzman hocalar tarafından “21. Yüzyılda Psikolojik Savaş ve Bilişsel Savaşlar”, “Gerçek Ötesi Çağda Dış Politika ve UA İlişkilerde Dezenformasyon, Yanlış Bilgi ve Sahte Haber”, “Türkiye-ABD-NATO İlişkileri”, başlıklı konular özelinde çeşitli seminerler verilmiştir

MITA projesinin web sitesine ulaşmak için:
<https://www.globacademy.org/mita-projesi/>

Global Akademi web sitesine ulaşmak için:
<https://www.globacademy.org/>

Uluslararası İlişkiler Konseyi web sitesine ulaşmak için:
<https://www.uik.org.tr/>

The “Make Information True Again: Reinforcing Democratic Values to Foster U.S-Turkey Relations” project is funded in part by a grant from the U.S. Mission to Türkiye. The opinions, findings and conclusions stated herein are those of the participants/speakers and do not necessarily reflect those of the United States Department of State.

“Demokratik Değerleri Güçlendirmek; Türk-Amerikan İlişkilerinde Enformasyon Doğrulama” başlıklı proje ABD'nin Türkiye Büyükelçiliği tarafından sağlanan destekle gerçekleştirilmektedir. Proje kapsamında dile getirilen fikirler, bulgular, sonuçlar katılımcıların kişisel görüşleri olup, ABD Dışişleri Bakanlığı'nın görüşlerini yansıtmaz.